

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben Félévre 6 K, negyedévre 3 K — t.
Vidéken " 6 K, " 4 K 50 L.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS

THAN GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Debrecen, Főter, Lamoreoht-palota, földszint.
az advarban nátl.

Ma előadó holnap főispán.
Ma előadó, holnap főispán.

A belügyi tárca.

A belügyminiszter sárga-kék automobilja se mutatkozhatott alaposabban a Ház miniszteri bejárója előtt, mint nagyméltóságú gazdája benn a teremben.

A kórházak tételénél Éber Antal szólalt föl s szörnyü képét adta az ország egészségügyi állapotainak. Nem utolsó dolog, hogy ebben a szomorú statisztikában Budapest nemcsak hogy előfordul, de vezet is.

Vajda Sándor nemzetiségi — a magánéletben orvos — a titkos betegségek és az ezeket gyógyító orvosszerek ellen dörgött. A kuzuzslásnak ugyan semmi köze a nemzetiségi politikához, de annál több Vajdának. Így esett meg, hogy azzal kezdte különben érdekes fejtegetéseit, hogy az *összbirodalom* egészségügye...

Hát kapott összbirodalmat oly parázs spektátulummal, hogy hamar helyreigazította magát:

— Bocsánat, magyar birodalmat akartam mondani. Jóvátette a hibát, beszélhetett újra.

Az előadói széken Szalay László ül. Ma még képviselő, Szikszót képviseli függetlenségi programmal, pedig valósággal már *méltóságos ur*. A belügyminiszter, ahogy az ülés folyamán a folyosón hire kelt, Abaujmegeye főispánjává nevezte ki s a kinevezést a felség már alá is írta. A publikálással várnak, amíg a Ház a belügyi budget-vel végzett s Szalayra, mint előadóra, szükség nem lesz.

Kár volt ugyan Szalayt annak az éppen nem megérdemelt gyanúnak kitenni, hogy a főispánsággal előadói munkásságát honorálják, kinevezése mégis örvendetes. Elvégre függetlenségi ember kerül a főispáni karba, melynek nagy többsége ma is hatvanhetes.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Elnök: Juth Gyula.

A kormány részéről jelen vannak: Kossuth Ferenc, gróf Andrássy Gyula, Josipovich Géza.

Elnök: Az ülést megnyitja és felolvastatja a múlt ülés jegyzőkönyvét. (Hitelesítik.) Mapi rend előtt az igazságügyminiszter ur kíván szólni.

Polónyi Géza igazságügyminiszter:

Beterjeszti javaslatát a bírói és ügyészi szervezet némely módosítása tárgyában. Kéri a javaslatnak az igazságügyi bizottsághoz való utalását. (Helyeslés.)

Bakonyi Samu, a véderő-bizottság előadója: Jelentést tesz a bizottság által letárgyalt ügyekről. Kéri a jelentés kinyomatását, szétosztását és tárgyalásra való kiütését.

Nem nálunk, hanem — náluk!

Goldis László: Félreértett szavait magyarázza. Nagy Dezső beszéde kapcsán tegnap ő azt kiáltotta közbe, hogy „nálunk Romániában!” Ez nyelvbottlás volt, mert ő azt akarta mondani: náluk, Romániában!

Szemere Huba: No jó, elhiszük!

Goldis László: Kéri a Házat, vegye tudomásul szavainak helyreigazítását. (Helyeslés.)

Elnök: Következik a belügyi tárca folytatólagos tárgyalása.

Pusztul a nemzet!

A közegészségügyi kiadások tételénél felszólal

Eber Antal. Fejtegeti az 1905. évi népmozgalom szomorú voltát. Három oka van ennek: a kivándorlás, a születések csekély száma és a halálozásoknak óriási arányban való emelkedése.

Hajdu Frigyes: Bizony ez szomorú!

Eber Antal: Az 1904. évvel szemben ötvenöt ezerrel emelkedett a halálozások száma; ennek legfőbb oka közegészségügyi állapotainknak valóságos ázsiai elmaradottsága, mely abban csucsosodik ki, hogy óriási vidékek orvos nélkül szűkül-

Booskay vagy Booskai?

A debreceni Booskay-szobor leleplezésekor fölmerült az a kérdés, hogy *Booskay* vagy *Booskai* alakban irandó a hajduk fejedelmi letelepítőjének a neve. Erre nézve legbiztosabban megállapítható a név pontos helyesírása magának a fejedelemnek aláírásából, mert hiszen mindenki maga legjobban tudhatja, hogyan kell írni a saját nevét.

Különb is abban a korban, amelyben Booskay élt, még egyáltalában nem okozott az gondot senkinek, hogy y-nal vagy i-vel írja le a nevét. Hiszen a XVI. század második felében, amikor Booskay nevelkedett és írni tanult, a latinos magyar orthographiában az i betű helyett széltére használták az y-t, amely tulajdonképpen az i betűből alakult, nemcsak a család-nevekben, vagy a szavak végén, hanem a szavakban, a betűk között is és ez az y egyáltalában nem volt a nevek végén a nemes-származású családok külső ismertetőjele, hanem egyszerűen azon korszak helyesírás szokásával járt.

Csak későbbben fejtett ki bizonyos szabályszerű gyakorlat a családnevek leírása körül és pedig — mint sok más kulturális dologban, úgy ebben is — kétféle: az

egyik Magyarországon, a másik Erdélyben. És pedig más egyéb nyelvi és irodalmi különbségekhez hasonlólag, kétféleképpen szokták meg leírni a neveket, a magyarországiak, különösen a Dunántul és Felsőmagyarországon y-nal, ellenben Erdélyben i-vel. Ezt a gyakorlatot követték, főkép a kancelláriák, a honnan a XVII. és XVIII. századokban mindenféle hivatalos iratok kikerültek, tehát a budai helytartótanács Magyarországon y-nal, az erdélyi Gubernium pedig i-vel írta a nemes családok neveit.

Ez a gyakorlat honosodott később meg a közéletben mindenfelé: a vármegyéknel, a bíróságoknál, sőt a XIX. században aztán átment a terjedő sajtó helyesírásába is. De azért Erdélyben y-nal írták az oda Magyarországról betelepített családok nevét, mint régebben a Báthory, Booskay, később a Bánffy, Szentkereszthy, Gyarmathy és más családokét; viszont egész Magyarországon i-vel írják az Erdélyből átköltözött erdélyi családok nevét, mint általában ismeretes a gróf Teleki család.

A Booskay család nem erdélyi, bár maga Booskay István Kolozsvárt született, hanem régi Zemplén vármegyei nemzetség és mindig Booskay alakban iratott a neve

régebben, sőt maga a fejedelem is így írta a nevét míg fejedelem nem lett: Booskay István. Később, mikor a Bihar vármegyei főispánból és váradi kapitányból „felséges” fejedelem vált, akkor csak egyszerűen: Stephanus.

A régi időkben maradt kéziratok orthographiája szerint a *ch* összetétel fejezte ki a *cs* hangot, a mint ez számos régi névben ma is meg van, mint Zichy, Madách, Keglevich. Ez a XVIII. és XIX. században már mint *ts* szerepel az újabb nevekben, mint Latinovits, Markovits, Hoitsy.

Hasonlóképpen Rákóczy alakban iratott a másik nagy fejedelmi család neve, a melyet kivételesen a családból csak egyedül az utolsó fejedelem, II. Rákóczi Ferenc írt Rákóczi-nak. Ennélfogva mivel most már széltében Rákóczit írják a II. Rákóczi Ferenc névalírása után, a Booskay István neve helyesen szintén a maga névalírása szerint Booskay alakban irandó, ha már a *ch* helyett, a XVIII. század óta a régebbi írások és nyomtatványok *cs*-vel írták és ily alakban jött át a régebbi történelmi munkák után korunkra is. A nagy fejedelem családi neve tehát helyesen írva: Booskay.

Calamus.

Borsos Kata óra-, ékszer és ezüstáru üzletét ajánljuk a t. vevőközönség figyelmébe

ködnék. Az emberorvosok fizetése meg sem közelíti az állatorvosok javadalmazását. A közegészségügyi viszonyok gyökeres javítása a legsürgősebb államfeladat. Szerinte a tüdővész elleni mozgalom élére a belügyminiszternek kellene állania; egyáltalán, tulnyomó mértékben emelni kell a közegészségügy védelmére fordítandó állami segítség összegét. Tiltakozik az ellen, hogy a tödőbajosok népszanatóriumát Békésgyulán állítsák föl. Ez a hely egyáltalán nem alkalmas a mondott célra. Véget kell vetni az e téren is uralkodó visszaéléseknek. Szóvá teszi a közkórházak szégyenletes állapotait. A budapesti kórházak nincsenek felszerelve modern sebészeti eszközökkel, a Rókus-kórház pedig valóságos tanyája a tödővészeknek. A botrányos állapotokért nem okolja Müller Kálmánt, mert ő nem oka a bajoknak. Főlemlíti a temesvári közkórházat, melyben sebészeti műtétek közben vakolat hull a betegre. Ennek a siralmas állapotban levő kórháznak orvosa minden kvalifikáció nélkül áll a kórház élén.

Hajdu Frigyes: De rokona a polgármesternek!

Felkiáltások: Szégyen-gyalázat!

Eber Antal: És minden marad a régi, csak hogy a főorvos maradjon. Ilyen viszonyok között nem csoda, ha a halálzási arány egyre nagyobb lesz. Ha már humanisztikus szempontok nem vezérlék az államot, legalább tekintené a nemzeti érdeket s ne hagyná pusztulni a fajmagyarságot. Abban a reményben, hogy a belügyminiszter jövőre magasabb követelésekkel fog előállani a közegészségügyi viszonyok javítása érdekében, elfogadja a költségvetést. (Élénk helyeslés.)

Vajda Sándor: Sürgeti a közegészségügy államosítását. Eber szavait ő nem osztja minden tekintetben. De abban igazat ad neki, hogy a költségvetésnek a közegészségügyre vonatkozó tétele valóban nem kielégítő. Lehet azonban, hogy a legközelebbi költségvetés alkalmával már ezzel a tétellel nem fognak ily mostohán bánni. Statisztikával igazolja az egészségügyi állapot szegényes viszonyait az összbirodalomban.

Felkiáltások: Miféle összbirodalom? Nyent nem ismerünk!

Egy orvos megfigyelése.

Vajda Sándor: Hát jó: magyar birodalom! Ezután azt fejtegeti, hogy a közegészségügy silány helyzetét nagyban előmozdítja az, hogy a népet hamis szerekkel félrevezetik. Felolvass néhány újsághirdetést, melyek az egyes betegségek gyógyítására vonatkoznak. (Derűtség.) A községi és körorvosok szomorú és nehéz viszonyairól beszél: államosítani őket, mert a mai körülmények között lehetetlen a megélhetésük. A knézi méregkeverés ügyét fölhasználta több magyar lap arra, hogy tulzott sovínizmusában támadta a románságot. Pedig itt nem lehet szó lelketlen izgatásról. Mit szól ehhez a belügyminiszter ur? A körorvosok helyzetének jellemzésére elmondja, hogy Arvában 960 korona fizetésért 30 községet, Hunyadmegyében 1000 koronaért 46 községet lát el a körorvos, ami egyáltalában lehetetlen feladat. Határozati javaslatot nyújt be s abban utasítani kéri a belügyminisztert, hogy a községi és körorvosok fizetésének rendezésére megfelelő összeget vegyen föl az 1908. évi költségvetésbe.

Elnök: A vitát bezárja.

A miniszter válasza.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Örül, hogy a Ház figyelmét felkeltették a közegészségügyi kérdések iránt. Magyarországon ma ez a kérdés a legelhanyagoltabb. Sajnálja, hogy a tétel nem fedi a

szükségleteket, de azon ő nem segíthet. A pénzügyi helyzet olyan volt, hogy többet a közegészségügyi célra ez idő szerint adni nem lehetett. De azon lesz, hogy a jövőre emeljék a büdzsének ezt a részét. A mi az orvosok fizetésének rendezését illeti, kijelenti, hogy erre nézve készen van a törvényjavaslat és szándékában is van azt benyújtani. Eppen ezért kéri Vajdát, vonja vissza határozati javaslatát, mert nincs értelme olyanra utasítani a kormányt, a mit az magától meg akar csinálni. Válaszol **Eber fejtegetésére és hangsúlyozza**, hogy a tödővész ellen való védekezés valóban nemzeti szükség. Az e tekintetben folyó akciót segíteni fogja s mindent elkövet, hogy a társadalom érdeklődését és támogatását ez ügynek megnyerje. A mi a kórházak ellen tett kifogást illeti, hát erre csak azt mondhatja, hogy nem az a baj, hogy rossz a kórházak berendezése, hanem az, hogy kevés a kórház. Az angol vendégek, a kik itt jártak, szintén elismerték, hogy kórházaink berendezése teljesen kielégítő. Megjegyezi, hogy közegészségügyi dolgokban nem tesznek különbséget magyar és nem magyar ajkuk között. Ez a vád nevetséges. Ő maga is tót és oláh vidéken lakik, ott vannak birtokai, már csak azért sem akarhatná, hogy ott a betegségek pusztítsanak. (Derűtség.) Kéri a tétel elfogadását.

Vajda Sándor: Határozati javaslatát visszavonja, mert reméli, hogy az 1600 koronás minimum benne lesz a kormány törvényjavaslatában.

A Ház a tételt megszavazza.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Ezután **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter felelt a felszólalóknak, akiknek köszönettel tartozik. A közegészségügyi dolgokra nagy figyelemmel lesz. A nemzetiségi szónokok felszólalása nélkül is megtette volna kötelességét. **Török Kálmán** jó vizű kutak furását ajánlja. **Thaly Kálmán** az ártézi kúak furását nem mindenütt tartja célravezetőnek. Felemlíti, hogy Debrecen is évtizedek óta keresi a jó vizet, de nem találja. Az erdők kipusztítása óta másutt is csökkent a talajvíz. Pozsony kórházának trachoma-pavillonnal való kibővítését kéri, azonkívül a csendőrség és rendőrség anyagi helyzetének a javítását.

Ballagi Aladár és **Vázsonyi Vilmos** szintén a rendőrség érdekében szólnak, míg **Beniczky** a határrendőrség érdekében.

Kauffmann Géza az elhagyott gyermekek, **Szász József** pedig a választási reform kérdését tette szóvá. **Andrássy** belügyminiszter azt telelte, hogy most a statisztikai adatok gyűjtése van folyamatban. Ezután a Ház a belügyminiszteri tárca költségvetéséről részleteiben is elfogadta.

Az ülés 2 óra után véget ért.

VIDÉK.

Erdő elárverezés. Óriási mennyiségű, még az erdőben tövön álló bükfát és cserfát bocsat áruba a nagyváradi görög katolikus püspökség belényesi uradalma. A holdankint 45,000 koronára becsült és mintegy ötezerkét-százhatvanhat köbmétert kitevő anyagra december 17-én a belényesi püspöki uradalom irodájában zárt írásbeli ajánlat és szóbeli árverés útján fogadnak el ajánlatokat.

Különös életmentés. Kassán — mint onnan jelentik — a minap különös módon mentette meg **Mersz József** hordár egy **Bodnár Károly** nevű házmester életét. **Bodnár** öngyilkosságot akart elkövetni s leugrott a második emelet folyosójáról. Eppen ebben a pillanatban ért a folyosó alá a hordár s amikor a veszedelmet

észrevette, hirtelen lefeküdt a kövezetre, hogy ráessék a lezuhanó ember. **Bodnár** csakugyan a hordárra esett és nem történt semmi baja. A hordár sem sérült meg.

Öngyilkos margittai asszonyok. **Margittáról** jelenti tudósítónk: **Gáspár Jánosné** idevaló ötvenhat éves asszony tegnap felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt. Ugyancsak tegnap délután történt **Margittán**, hogy **Rási Lajosné** 53 éves asszony a kutba ugrott és belefuladt. Mind a két öngyilkost felboncolják. Az ügyészség megbizta a margittai járásbíró-ságot az öngyilkosság okának kinyomozásával. A főszolgabíró-ság ugyan mind a két esetben elmezavart állapít meg.

Királygyakorlat Zilah környékén. **Zilahról** táviratozzák: **Kisdemeteri Gaudernak József** lovassági tábornok, a nagy-szebeni 12-ik hadtest parancsnoka, Zilahon és környékén terepszemlét tartott. A jövő őszön ugyanis Zilah környékén fogják megtartani a királygyakorlatot.

Az összeszólalkozás vége.

Halálos ugrás.

A ceglédi állomás pénztárosa, **Major Sándor**, tegnap reszszkedvűen tért haza hivatalából.

— Mi bajod? — kérdezte az asszony.

— Te vagy a legnagyobb bajom, — felelte ingerülten a férj.

Az asszony elsápadt. Mivel érdemelte ő meg ezt a sértést? Az utóbbi időben gyakrabban vette már észte, hogy férje nem jól bánik vele, noha ő erre semmi okot nem szolgáltatott. Ez a szóváltás egészen kihatott a sodrából. Szemrehányást tett urának. Szó szót követett és a házastársak közt parázs szóváltás kerekedett, melynek az lett a vége, hogy **Major** haragosan távozott hazulról.

Délután egy vasuti ór rohan be a hivatalába.

— Jöjjön hamar haza, mert a feleségre ledobta magát az emeletről.

Major rohant haza. Az asszony egy két emeletes ház erkélyéről leugrott az udvarra. A ház tele volt emberekkel. A férj odaborult az asszonyra:

— Mért tetted ezt! Hiszen tudod, hogy csak a gondjaim miatt voltam hozzád rossz, de egyebekben tudod, hogy szeretlek.

Az asszonyt ma felhozták halálos sérüléseivel a klinikára.

Tud-e igazat mondani az asszony?

Orvosok, jogtudósok nyilatkozata.

Dr. Augsburg Anita hamburgi ügyvédnek póre akadt egy rendőrrel, akit állítólag megsértett. Az ügyész — miután két állítás állott egymással szemben: a női fiskálisé és a rendőré — azzal érvelt, hogy az asszonynak nem lehet hiteit adni, mert az asszony nem tud igazat mondani.

Az ügyész okoskodása érthető félhábórodást és derűtséget keltett. **Orvosok, jogtudósok sorra nyilatkoznak és valamennyien nevétségesnek bélyegzik az ügyész okoskodását.**

Dr. Eulenburg orvos-professzor ezt mondotta:

— A nő éppen olyan szavahihető, mint

A jövő zenéje... a fonograf

Egy többé soha nem kínálkozó alkalom azon rendkívüli kedvezményt nyújtja, hogy mindenki **széles körben ingyen** fonogramokat kap.

SCHWARTZ-féle dohányzó eszközök

ha 15 drb. kitűnő minőségű fonograf hengert vesz, melynek droja csak 2 kor. és a legnagyobb választéku ének, zene, tárogató stb. darabokat tartalma za. — különlegességi üzlete, **Piac-utca 29.**

Karácsonyi ajándék különlegességek, **Tajtékpipák és szipkák, Fényképező gépek és felszerelési cikkek raktára** szám alatt, a városházával szemben.

a férfi. Sőt a megfigyelő-képessége élesebb. Igaz azonban, hogy bizonyos betegségek zavarólag hatnak gondolatrendjére. — Igaz azután az is, hogy a bíróság előtt az asszony könnyebben megzavarodik. A bírósági dolga, hogy az asszonyt tapintatosan megnyugtassa.

Wronker igazságügyi tanácsos nyilatkozata így hangzik:

A törvény nem tesz különbséget férfi és női vallomás között. A bíróságon mérlegelheti a vallomás értékét. Tehát még egy gyermek vagy örült beszédét is figyelembe veheti, ha az látja, hogy az a szövegen lévő esetre világosságot vet. Az pedig, hogy egy asszony nem tudna igazat mondani és az ő szava kevesebbet érne, mint a férfié — egyszerűen nevetséges. Még beszélni sem érdemes róla.

Dr. Rozsok Mária női ügyvéd véleménye ez:

— Eppen ellenkezőleg igaz a dolog. A nő reudszerint jobban megfontolja a szavát, mielőtt kiejti, mint a férfi. Tapasztalatból tudom, mily lelkiismeretesek a nők tanítók és hogy mily vigyázva mondják el a tényeket, csakis a tényeket.

A többi orvosok, ügyvédek, írók, politikusok szintén mind azt mondták, hogy középkorba való különbséget tenni a férfi és nő szavahihetősége között.

VÁRMEGYE.

Az amerikai láz. Hajdumegyében csak nem akar szünni a kivándorlás. Ujabban teljes erővel megindult Tiszacsege községből is. A téli hónapok sem riasztják vissza a kivándorló magyarokat. Utlevelet kaptak: ifj. Tanka József Vámospércséről, Balsai Gizella (a völegénye után megy) Hajdudorogról, Lőrinc József és Dankó Gergely Hajduhadházzról, Máté Pál és Szabó Ferenc Tiszacsegéről.

A nagyerdői rablótámadás.

Esküdtszéki tárgyalás.

Vádlottakat szabadlábra helyezték.

Még szeptember 17-én történt. Pataki Józsefné a nagyerdőn keresztült akart a Józsára menni, hogy ott diót vásároljon.

A nagyerdőn hirtelen Szikszay Pál s más három társa akadt az útjába, akik állítólag a Pataki Józsefné tiz koronát tartalmazó táskáját ütlegelések után alakarták venni.

Tegnap délelőtt tartották meg ebben az ügyben a debreceni kir. törvényszék, mint esküdtszéki tárgyalást. Elnök: dr. Oláh Miklós, bírák: Balogh Zsigmond és Tóth Aurél voltak. Jegyző: Jeney Gábor, ügyész. dr. Galánffy János.

Az esküdtszék tagjai voltak: Bőr Sándor, Fésüs Lajos, Kecskés István, Kiss József, Kuska Mór, Nagy Ferenc, Pető Ferenc, Korom Benjámín. Ménes Mihály, Sztraka József és Tar János.

Az esküdtszéki tárgyalás során a vád annyira megingott, hogy déli 12 órakor a királyi ügyész előterjesztéssel élt s ugyanakkor vádlottak ellen a vádat elejtette.

A kir. törvényszék erre a további eljárást beszüntette és Szikszay Pált, valamint Rékási Mihályt azonnal szabadlábra helyezte.

A VÁROSHÁZARÓL

Az új főgimnázium ügye. Tegnap foglalkozott a városi tanács a szerződéssel, a melyet a tiszántúli egyházkerület és Debrecen város köt az új főgimnázium 400 ezer koronás városi hozzájárulás dolgában. Az egyházkerület minden vonalon befolyást enged a városnak a főgimnázium dolgaiba és kötelezettséget vállalt arra, hogy az új tanintézetet soha az állam kezébe nem adja. A város a 400 ezer koronás adomány fejében kétféle háromezer tégla ad a folyó árban, a többi pedig az építkezés előhaladásához képest készpénzben a nagy kölcsönből. A szerződést tizenöt napra kiteszik a közgyűlés jóváhagyása után.

Az egyetem ügye. A holnap közgyűlésen 30 tagu egyetemi bizottságot küld ki a közgyűlés. A névsort, miután a megállapodás még nem végleges, nem közölhetjük.

Jog- és pénzügyi bizottsági ülés. A város jog- és pénzügyi bizottsága tegnap délután 3 órakor folytatta üléseit Vecsey Imre főjegyző elnöke alatt. Jelen voltak: Kovács József polgármester, Magoss György főügyész, Bészler Károly árvaszéki elnök, Varga Károly tb. aljegyző, Kiss Albert, beregi Nagy Sándor, Komlóssy Arthur, Márk Endre, Simonffy Imre és dr. Tüdős János bizottsági tagok. A bizottság legelőször Varkoly József csizmadia-mester kérvényével foglalkozott, a ki 20 százalékos béremelést kért, mert a bőr és a munka ára azon időközben, a míg ő vállalkozott a szolgásmélyzet csizmáinak elkészítésére, 20 százalékkal felment. A bizottság nem javasolja a 20 százalékos megadását. Ezután a szervezeti szabályzat tárgyalását folytatták és az árvaszék szervezetét tárgyalják le. — Nevezetes dolog itt, hogy a gyámpénztárnak a házi pénztárba való olvasztását elvben ki-mondták.

Munkácsy János Montenegróban.

Debreceni hegedűművész sikere.

Debrecen, november 28.

Munkácsy János, a hajdumegyeyi származású fiatal hegedűművész, kinek ragyogó képességeit Debrecen közönsége is jól ismeri, a most mult pénteken és szombaton Cetinijében hangversenyezett, Nikita montenegrói fejedelem udvarában. A fiatal művész, ki a fejedelem meghívására utazott Cetinijébe, diadalt aratott koncertjeivel.

Pénteken este Daniló trónörökösnel játszott Munkácsy. Kísérője Milica hercegasszony, a trónörökös neje volt. Megjelent a hangversenyen a fejedelmi ház minden tagja, a montenegrói főnemesség és az ott tartózkodó diplomaták. A kis művész egész repertoárját lejátszotta a fényes hallgatóság előtt. Hogy mily sikere volt, arra nézve jellemző, hogy hangversenye esti fél tíztől éjjelutáni fél kettőig tartott. Szombaton a fejedelmi palota-

tában játszott a művész, kit Nikita fejedelem maga mutatott be udvarának. Ezuttal ismét tüneményes sikere volt. Nikita fejedelem megölelte, megcsókolta a művészt, kinevezte udvari kamarai hegedűművészévé s mellére tűzte a Nikita-rend elsőosztályú gyémántos lovagkeresztjét. Azonkívül kitűnő ajánlólevelekkel látta el több európai udvarhoz, köztük a rokon olasz királyi családhoz.

Munkácsynak nagy sikereiről a cettinjei, belgrádi és szófiai lapok kimerítő, lelkes hangú tudósításokat közöltek. A fiatal művész, kit a fejedelem pazarul megajándékozott, még e héten visszatér Magyarországra. A jövő hónap derekán Carmen Sylva román királyné előtt fog játszani, azután pedig Kolozsvárt, Nagyszebenben és Nagyváradon ad hangversenyt.

SZÍNHÁZ.

A Gészák japán táncos operettet újítja fel Zilahy igazgató, melyben a társulatnak csaknem összes tagjai foglalkoztatva lesznek. A fő énekszerepet, Mimozát Zilahyné énekli, az operette többi szerepei is mind jó kezekben lesznek.

Ujdonságok előkészületen. Az Arany gyapju bohózat a Népszínház műsorából és a Vig özvegy, Lehár sikert aratott operetteje az, amelyekre most készül a társulat. Mindkettőből megkezdődtek a próbák.

Váltóhamisítás.

Furfangos parasztok.

Akik a bankot szeretnék becsapni.

Rövid idő alatt a második hamis váltóval szerették volna becsapni az Általános Takarékpénztárt. Az első lekönyörögte az esetet, de a másodikat már könyörtelesenül kiszolgáltatta a bank a bíróságnak.

Tegnap délelőtt Ballai Sándor Geréby-telepi ember váltót nyújtott be a bankhoz leszámítolás végett. A váltón a kibocsátó Orosz Gáborné Bihari-telep 36., forgatóként Török Bálint Timár-utca 31. sz. alatti lakosok voltak.

De a váltó gyanusnak tünt fel Fisch Lajos igazgató előtt és a bank az ő aggodalmaira megtette a szokásos lépéseket, t. i. egyik alkalmazottját elküldte az aláírókhoz. Ezek nyomban hamisnak jelentették ki az aláírásokat.

Erre nyomban megindult a bűnügyi vizsgálat és Fehér Mihály rendőrbiztos a pénz kiutalványozására váró váltóhamisítót letartóztatta.

Mikor Ballai belátta, hogy le-

idején gondoskodják és lépjen be a

Népsegélyző Bank

m. sz. most alakuló II. évtárs. tagjai sorába erejéhen mérteni heti befizetések

A ki fiának pályája kezdetén pénzt akar adni. leányát gond nélkül akarja kiházasítani. önállóítani akarja magát. házat földet akar szerezni olcsó kényelmes lefizetésre. Öreg napjaira betegsége nem akar másra szorulni, Debrecen. Piac-utca 42. szám, Lamprecht palota.

leplezték, nem tagadott többé, hanem bevallotta a hamisítást. Az eljárást megindították ellene.

UJDONSÁGOK

Debreceni tájékoztató.

Főiskolai olvasóterem (Collégium) nyitva Vasárnap kivételével naponta d. e. 8-12. d. u. 3-6. Főiskolai anyakönyvtár (Collégium) nyitva Vasárnap kivételével naponta d. e. 8-12. d. u. 3-6. Főiskolai múzeum (Collégium) nyitva vasárnap de. e. 10-12. — Városi múzeum (Hatvan-u. 23.) nyitva minden szombat d. u. 2-4. Vasárnap d. e. 10-12-ig. — Csokonai ereklyetár (Hatvan-u. 23.) nyitva minden szombat d. u. 2-4. Vasárnap d. e. 10-12. — Gőzmozgató tanszermúzeum (Hatvan-u. 23.) nyitva minden szombat d. u. 2-4. Vasárnap d. e. 10-12. — Zené- és Szombat d. u. 2-5. Siketnema tanintézet. Csapó-u. Vetőmag vizsgáló állomás. (Pallagi gazdasági tanintézet.) Dohány kísérleti állomás. (Pallagi gazdasági tanintézet.) Vegykísérleti állomás. (Pallagi gazdasági tanintézet.) Közköznáz. Péterfia-u. végén, betegek d. u. 2-4-ig látogathatók. Női klinika. Atilla-tér. Gyermekmenhely. Mester-u. végén. Margit fürdő telep. Péterfia-u. Vizgyógyintézet. A nagyerdőn. Dohánygyár. Atilla-tér. M. A. V. műhely. Állomás. István malom. Péterfia-u. Stern kefégyár r-t. Vénkert. Falk kefégyár. Miklós-u. végén. Gebauer ércokoporsó gyár. Homokkert. Erőtakarmánygyár. Margit fürdő telep.

* **A debreceni jótékony nőegylet** november hó 29-én, azaz csütörtökön délután 4 órakor a nőipariskola nagytermében választmányi ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Szegényügy rendezésére készült javaslat bemutatása. 2. Szövetség üzemeltetése felett való határozat. 3. Cselédképző megbeszélése. A tárgyak fontosságára tekintettel felkérjük a választmány tagjait, hogy méltóztatassanak az ülésen teljes számban megjelenni. Debrecen, 1906. november 27. — Az elnökség.

* **Városi képviselők választása.** Halálozás és lemondás folytán három bizottsági tagsági hely üresedett meg a városnál. Így Péterfián az elhalt Kuruc Miklós, a Varga-utóán pedig az elhalt Wolafka Nándor és a városból elköltözött Dobieczki Sándor helye. A tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy a választásokat december 22-ére tülze ki. Péterfián választási elnök lesz K. Kiss József, elnök Szabó Lajos, a Varga-utóán választási elnök lesz dr. Kocsár Gábor, elnök pedig Pálffy Gábor. Mindhárom újra választandó városi képviselő megbízatása csak 2 évig tart.

* **Az ev. ref. egyházi reformpárt.** A következő felhívás érkezett hozzánk: Református testvérek! Tekintettel a legközelebb történendő presbiteri választásokra, szükségesnek tartjuk ismertetni programunkat. Egyházunk érdekében szükségesnek tartjuk megállapítani a jövő presbiterium által követendő programot. Mérlegeljük e pontokat református testvéreink s válasszák azokat, a kik azok megvalósítására hivatottak. Programunk a következő: 1. Egyházi vagyoni gazdagságos kezelése, szem előtt tartva a vagyontalanok igényeit. Egyházi földek parcellázása s kisbérletekben való méltányos kiadása. Egyházi pénzek hozzáférhetővé tétele, kisipar, kereskedelem s kisgazdák részére, előnyös kölcsönök adása által. 2. Iskolák létesítése külsőségeken, az iskolákban lehetővé teendő a szegénysorsu iskolaköteleseknek tanszerekkel, élelemmel és ruhával való ellátása, erre megfelelő egyház-társadalmi akció szervezése. 3. A tanítói fizetések teljesen korszerűen ren-

deztessenek és az iskolai mellékdíjak, tisztogató, nyugdíjrajcárok töröltessenek el. 4. A szegényügy hathatós felkarolása és rendezése. Arvagyermek fokozottabb segélyezése, figyelembe véve, hogy az arra érdemesek jussanak segélyhez. Betegek, elhagyottak gondozása. 5. Kötelezettséggel, munkakörrel nem bíró, vagy felesleges hivatalok ne díjaztassanak. A rendes munkát végző tisztviselők tisztességesen fizetessenek. 6. Az egyház házái vállalkozóknak ne adassanak bérbé, hanem méltányos áron a lakosoknak. 7. Egyházi munkák csak helybeliek által teljesíthetők. 8. Az adómaximum eltöröltessék. Az egyházi adó méltányosan rendeztessék és ne a város, hanem az egyház által kezeltessék. 9. Az egyházi ügyészség szigorúan ellenőriztessék, hogy a felekkel szemben a tárgyalási díjtételeket tul ne lépje.

* **Sport.** A „debreceni torna-egyesület” tagjai óhajára vívó estét rendezesit, melyek hetenként kétszer, kedden és pénteken fognak megtartani a tornaesernok vívótermében. A vezetést az egyesület két agilis tagja, dr. Hajnal Dezső és dr. Szabó Gyula szívességből vállalták el. Résztvenni óhajók jelentkezzenek Rudolfi Imre háznagynál. — Szerek használati díja havonként 2 korona.

* **Gazdag vadászsákmány a karácsonyi vásárra.** A karácsonyi vásár érdekessége újból emelkedett és ezzel a jótékony adakozók száma is szaporodott. — Tegnap ugyanis Gróh Ferenc, prépost-plébános értesítette a Szent Erzsébet nőegyesület elnökségét, hogy megbízást adott ki furta vadászaiknak, hogy december 7-ére gazdag vadászsákmányt ejtsenek s az eredményt küldjék mind a karácsonyi vásárra, viszont az egyesület elnökségét arra kérte, értékesítsék a vadászsákmányt a jótékony cél javára. Természetesen az egyesület elnöksége örömmel fogadta az adományt s örült rajta, hogy a karácsonyi vásár bizonyára nagy közönségének módot és alkalmat nyújt arra is, hogy gazdag vadászsákmányban válogasson.

* **Katonai felülvizsgálat.** A Debrecenben szervezett állandó vegyes felülvizsgáló bizottság ülést tartott tegnap d. e. a Pavillon-laktanyában, a hol a polgári elnöki tisztet Wessprémy Zoltán főispán töltötte be, polgári orvosként pedig dr. Bruckner Ernő városi tb. tiszt főorvos működött. Katonai részről gróf Zedwitz huszár ezredes és Liszkai honvéd ezredparancsnok elnököltek. A bizottság elé a szabolicsmegyei és hajdusoboszlói sorozó járásokból állítottak hat hadkötelest, valamint már katonai szolgálatban levő öt ujoncot. Egy apát keresetképtelenség s egy családfenntartó fitestvért keresetképesnek nyilvánított a bizottság.

* **Mit szeretnek a királyok?** Egy lap írja, hogy a mi királyunk mennyire szereti a virágot és hogy a világon a legszebb orchidea gyűjteménye neki van. Hétezer virágfajnál több disziti különféle kertjeit és abból évente óriási mennyiségű virágmag is kerül a világ minden tájára jó pénzért forgalomba. A király nagyon szereti a virágot és valahányszor egyik kastélyában tartózkodik, mindig az uralkodás rendkívüli dolgai között is akad egy-két szabad órája, hogy virágaival foglalkozzék. Egészen más kedvtelése van Edvárd angol királynak. Még trónörökös korában a divatkirály címmel tisztelték meg és az idő

és a betegség sem lett annyira urrá rajta, hogy erről a címéről lemondott volna. Amit ő visel, az terjed el az egész világon, amit ő egyszer megrendelt, az parancsolat a férfivilágnak. Évente száz nadrágot készít a szabó az angol királynak, természetesen ugyanannyi mellényt hozzá. Van nadrág, amelynek darabja 80 forint, van, amelyé 40. Évente egy tucat öltönyt rendel, a kelmét maga válogatja ki. Az öltöny átlaga 300 forint. A szabója évente 40,000 koronát kap a polgári és átlag 18,000 koronát a katonai ruhákért. A király legszivesebben viseli a tengerész-kékszint. De a szabója váltig mondja: „Nincsen király, akinek varrni olyan gyönyörűség, mint az angol királynak!” Csak ő rajta áll meg a ruha ugy, ahogy állnia kell.

* **László büntársa a rendőrségen.** Abban a nyomdafestéket nem tűrő bünperben, amelynek következménye volt László József letartóztatása, büntársát tegnap délelőtt hallgatta ki Kovács Kálmán rendőrfogalmazó. Sarkadi Szabó István huszárönkéntes délelőtt 10 órakor jelent meg a rendőrségen Demetrovics őrmester felügyelete alatt. A kihallgatás után visszakisérték a 7. huszárezred laktanyájába. Ma fognak jöendő sorsa felett határozni.

* **Az új bordal.** Vörösmarty híres bordala szocialista dallá alakult át. Az általakulásra alkalmat a király adott az osztrák delegátusokhoz intézett parancsával az általános választói jog érdekében. Egy alkalmi verset alakított tegnap a „Triesti udhoz” címűt vendéglőben már új szöveggel énekelte a bordalt. Egyik strófáját ideiktatjuk:

A legelső demokrata a király.
Érte minden munkás karja készen áll.
Lelje bennünk hű nagy szíve örömét,
Általános választói jog koszorúza ősz fejét.
Az utolsó sor bővebb az eredeténél. De a munkáspóéta szívesen áldoz még több szót is az általános választói jogért.

* **Az elfogott betörő multja.** A hétfőn hajnalban letartóztatott Hirschlinger (Szarvas) betörő rég ismert alak a rendőrség előtt. Ez év július 6-án szabadult a fegyházból, ahonnan Boszniába ment; onnan tért vissza Debrecenbe november 22-én. Vácon és Munkácsoson éveket töltött a fegyházban.

* **Hitvesgyilkos kereskedő.** Egy volt budapesti kereskedő hitvesgyilkosságáról értesít bennünket szegedi tudósítónk. Spietzer Izidor temesvári születésű harminchat éves kereskedőnek évekként elölött Budapesten volt virágzó rófosüzlete. Spietzer, aki gazdag szülőktől származik, takarékosan élt mindaddig, amíg Gorász Róza orfeuménekesnővel meg nem ismerkedett. A kereskedő nagyon megszerette a leányt és sok pénzt költött rá. Az üzletet elhanyagolta és az két év előtt meg is szűnt. Spietzer ekkor hazament és pénzt kért az egyik bátyjától, aki temesvári kereskedő. Ezzel lejtött Szegedre és Gorász Rózának egy éjjeli mulatóhelyet vásárolt. A mult évben a nő ravette Spietzert, hogy keresztelkedjék ki és vegye feleségül. A testvérei, egy orvos, egy hajóskapitány és a temesvári kereskedő hiába vetették közbe magukat. Spietzer mégis engedett a nő kérésének. A családja ezért kitagadta. Gorász Róza ettől fogva rettenetesen bánt a férjével. Miután meggyőződött róla, hogy nagyon szereti, visszaállt a helyzetbe és valósággal kirozta Spietzert. Sokszor koplaltatta és ha neki

Férfi- és női cipők legolcsóbb beszerzési forrása
A KÖZPONTI CIPŐ ÉS KALAP ÁRUHÁZ DEBRECEN,
Dréher sörösnok mellett.

nem tetsző dolgot czelekedett, véresre verte. Nehány hónappal ezelőtt az asszony kiutasította Spietzer, aki kijelentette, hogy elvált a feleségétől. Jedlicska szegedi közjegyző előtt írásban fogadták meg, hogy többet nem törődnek egymással. Spietzer megkapta a holmiját és ezzel elvált. A férj a napokban megtudta, hogy a felesége viszonyt folytat Kern János volt közös hadseregbeli hadnagygyal, aki jelenleg zongoramester. Meg akart erről bizonyosodni és napokon keresztül az asszony lakása előtt bolyongott. Amikor ezt hírül vették Spietzernek, az dühösen kiáltozta:

— Ha be mer lépni az a gazember, lelövöm, mint egy veszett kutyát!

Ma reggel hét órákor Spietzer óvatosan besurrant a felesége hálószobájába és meggyőződött róla, hogy az asszony tényleg viszonyt folytat a zongoramesterrel, revolvert vett elő és az ágyban fekvő feleségére lött. A golyó Spietzernél balszemén talalta és nyomban megölte. Kern János ekkor rárohant és a szobába tóduló házi néppel kicsavarta kezéből a fegyvert. Spietzer kimerülten rogyott a földre és ezt kiáltozta Kernnek: — Szerencséd, hogy ügyes voltál, mert te is meghaltál volna, velem együtt.

A gyilkost a rendőrség fogva tartja.

* **Baleset.** Bazik István inas a Hunyadi-utca 2. sz. a ház előtt az utcán elcsúszott és kifocamította a lábát. A mentők bevitték a kórházba.

* **Munkás sors.** Schaf Gyula 20 éves lakatossegéd tegnap délelőtt szerencsétlenül járt. A gép elkapta a karját és összetörte. Súlyos sérülten szállították be a kórházba.

* **Kiss Béla hagversenyt rendez.** Debrecen híres népzenekeiről Rác Károly és a Magyar testvérek kitűnő zenekara mellé sorakozik Kiss Béla jól szervezett zenekarával. Ez a fiatal erőkből álló zenekar pompás játékával már rég meghódította a közönséget. Remekül játszanak. Fegyelmezett zenekar s mindég élvezetes összjátékuk általános tetszésre talál. A magyar nótákat melegséggel, szívvel, a friss csárdásokat tüzzel, a klasszikusokat precízen, színes hangszereléssel játszik. Ma este is brillírozni akar a Kiss Béla zenekara, a Hungaria kávéházban tartanak, nem zeneestélyt, hanem hangverseny-estét. Gazdag, érdekes, változatos programot állítottak össze, olyat, amely az ő kitűnő előadásukban nagy zenei élvezetet ígér a közönségnek. Kiss Bélának ezen első nagy hangversenyt bizonyára nagy közönség siet meghallgatni ma este a Hungaria kávéházba.

* **Hidegre fordul az idő,** beköszöntenek a jourok, tea-estélyek; keressék fel tehát hölgyeim Mayer Jenő üzletét, ott legjobban szerezhetik be csemege szükegletüket. A cég mindennap jelentést fog tenni arról, hogy milyen csemege-áru melyik napon érkezik meg. Így mindenkor figyelemmel kísérhető, mikor szerezhető be egyik, vagy másik csemege-áru frissen. Minden kedden és pénteken este friss virslit érkezik, ajánlatos egy nappal előre lefoglalni.

* **Bocskay szobránál.** Lapunk tegnapi tárcarovatában közöltük azt az ódát, amelyet Jánosy Zoltán ev. ref. lelkész írt a szoborleleplezés alkalmára s a melyet olyan nagy hatással adott elő. A jeles költemény alól tegnap tévedésből, kimaradt a szerző neve, a mit ezennel pótolunk.

* **Lopások.** Kiss Ede Árpád-tér 31. sz. a csizmadiát meglopva Szalai Gábor. Letartóztatták. — Munkás Lajos Méliusz-tér 15. sz. a lakostól 18 koronát elloptak. A rendőrség nyomozza a tettest.

* **Szűs árak,** minden szörme minőségben, figaró, kabát, bunda, gallér, boa, karmantyu, gyermekgarnitúra legnagyobb választékban, legolcsóbb árban Halmágyi Sámuel utóda cégnél, Debrecen.

* **Hová menjünk színház után?** A Márkus Jenő téli-kert éttermeibe, a hol színházi előadás után is frissen csapolt Korona sört talál a közönség. Minden igényeket kielégítő vacsorát, választékos ételaport, ingyen csemegét a kirakatban láthatók. Naponta zene-estélyek Kiss Béla és Veres Tóni zenekara által.

* **Gyermekruha** különlegességek nagy választékban raktárra érkeztek Halmágyi Sámuel utóda céghez, Debrecen.

* **December 1-én nyílik meg Komáromi M. műhangszerkészítőnek főhangszer- és zongora-üzlete, Piac-utca 63. szám, Szent-Anna-utcával szemben. Flóki Zoltán kir. herceg-utca 2. szám, saját ház. Zongoratermet Piac-utca 49. sz. alól a két üzletbe helyezem át.**

* **Női és leányfelöltők** legnagyobb választékban, legszebb kivitelben, feltűnő olcsó árak mellett kaphatók Halmágyi Sámuel utóda cégnél, Debrecen.

* **Flanell sport-ingek, vadászharisnyák, Fownes-féle angol keztyűk, borsapok Feketénél.**

* **Pilés, bőr, selyem ajándék disztárgyak,** könyvkötések, passepartoutok, táncrendek, rendezőjelvények stb. Antalfynál készülnek, városházzal szemben.

* **Szabó Béla miskolci piperezappangyáros** kiváló minőségű mosdószappanai alulirotnál állandóan kaphatók. Nemcsak a hirdetés s általánosan kedvelt pármái ibolyaszappant, hanem az összes többi szappan-készítményeit raktáron tartom s azok 20 fillértől kezdve kaphatók. Az országos hírv Szabó-féle gyermekszappan Debrecenben egyedül nálam kapható. Rác Hermann Angyal-drogueriája, Debrecen.

* **Valódi angol olliderek 14 és 18 korona Feketénél.**

* **Gyermekjáték és eredeti francia baba-forrás Montzenél, Kossuth-u. 4. szám.**

A Debreceni Ujság szerkesztősége és kiadóhivatala: Főter, Lamprecht-palota, az udvarban földszint. Telefon 141. Hivatalos órák: Reggel 8 órától 12-ig, délután 2 órától este 7 óráig. Este 7 órától a lap szellemi és anyagi részét illető minden megkeresés a Debreceni Ujság nyomdájába: Arany János-utca 47. sz. alá intézendő.

TÁVIRATOK.

Megjédtek a nemzetiségek.

Budapest, november 27. A nemzetiségi klubban is megrökönyödést keltett Andrássy tegnapi beszéde. A klub elhatározta, hogy taktikát változtat.

Sternberg a császár ellen.

Bécs, nov. 27. Nagy vihart keltett a Reichsrath mai ülésén Sternberg Albert gróf felszólalása. Ha a császár a tömegre apellál — mondta, akkor én a hadsereget a Burg ellen vezetem! Az elnök rendre utasította.

Az érsek csalója.

Prága, nov. 27. Az itteni érsekhez táviratot intézett valami szélhámos Berger Oszvald álnév alatt. Horvát miniszteri tanácsosnak adta ki magát. Ott vendégeskedett pár napig, végre kiderült, hogy szélhámos. De mire az érsek ezt megtudta, a szélhámos megugrott.

Wesselényi koronaőr lesz.

Budapest, nov. 27. A képviselőház és a főrendiház együttes ülésén fogja betölteni a Radvánszky Béla elhalálozásával megüresedett koronaőri állást. Az együttes ülés az országház kupolacsarnokában lesz. A koronaőri állásra a legkomolyabb jelölt báró Wesselényi Miklós.

Lelőtt államférfi.

Páris, nov. 27. Merlou volt miniszter lelőtte kegyese, Pattay színész. Merlou a limai nagykövetségre pályázott és el akarta hagyni kedvesét.

Tűz a hadihajón.

Toulon, nov. 27. Immár bizonyos, hogy az Algeciras belsejében három matróz életét vesztette. A tűznél keletkezett füst megakadályozta őket a menekülésben.

Gyilkos és öngyilkos.

Budapest, nov. 27. Halász Lajos iparossegéd a Korona-szállóban tartott mulatságon két lövéssel leterítette a 18 éves Róth Mariskát, mert nem akart hozzá feleségül menni. A fiatal embert bekisérik, de ő reggelre a börtönben felakasztotta magát.

A miniszter merénylője.

Páris, nov. 27. Az a nő, aki tegnap Merlou volt pénzügyminiszterre rálőtt, egy Adday nevű német színész. Letartóztatták.

Páris, nov. 27. Az a hölgy, aki Merlou volt pénzügyminiszter ellen merényletet követett el, a rendőrségen kijelentette azt, hogy tettét azért követte el, mert Merlou elhagyta. Arról értesült, hogy Merlou legközelebb a limai követi állást foglalja el és így, betegeskedése dacára, bosszúüvének végrehajtásával tovább nem akart várni. Merlou egy újságíró előtt kijelentette, hogy az ellene elkövetett merénylet nem egyéb egy újabb zsarolási kísérletnél.

Zátonyon.

London, nov. 27. A Lloyd jelenti Port-Szaidból, hogy a Réva nevű angol szállító-gőzös tegnap délelőtt tíz órákor a 146. és 152-ik kilométer között zátonyra jutott, miáltal a csatornán elzarta a forgalmat.

HIREK.

Különös fertőzés. Pittsburgban történt — mint egy kábeltávirat jelenti — az alábbi rendkívüli szerencsétlenség. Egy kórház kigyu-

Vaskályhák, konyhák (sparhard) és cserépkályhák legnagyobb raktára a BÉSZLER és DÁVID vaskereskedésében Debrecen, Piac-u. 7. sz.

Vásároljunk Asztalos József női divat áruházában Debrecen, Kossuth-u, 4 sz. olcsó árban. Melyek és egyéb kelmék a legszebb kivitelben kaphatók.

... s a tűz átesapott a bakteriologi-
giai laboratóriumba is. A buzgó
tűzoltókat figyelmeztették a kór-
házi alkalmazottak, hogy ne hatol-
janak be a laboratóriumba, mert
ha a bacillus-kulturákat tartalmazó
üvegek felrobbanok, akkor a tűz-
oltók megfertőzethetnek. A tűz-
oltók nem igen értették, miről van
szó s behatoltak a laboratóriumba.
Az üvegek csakugyan elpattantak
s a bacillusok mind szétfecskenve
megfertőztették a tűzoltókat. Dife-
ritisz, malária, pestis és kolera-
bacillusok voltak a palackokban.
Pittohnay összes gyógyszeráraiból
elvitte a fertőtlenítő anyagokat,
hogy a tűzoltókat megmentse.
Azonkívül el is különítették a fer-
tőzött embereket. Nagy a rémület
a városban, mert attól tartanak,
hogy a betegségek terjedését nem
lehet megakadályozni.

Letartóztatott szerelmespár. Bécs-
ből írja tudósítónk: A Wolf cirkuszban a
minapában szokatlan esemény volt előadás
előtt. Közvetlenül a műlovagolást megelőző-
leg a bécsi rendőrség a chemnitzi rendőrség
távirati megkeresésére letartóztatta Joszt-
mann Tivadar 26 esztendő műlovaglót. Az
artista azzal van vádolva, hogy a cirkusz-
hoz való szegődése előtt Finsterbusch
Máriát, egy 18 esztendő hajadont, sző-
késre csábított. Josztmann egy izben
Chemitzén szerepelt és akkor ismerked-
ett meg a leánnyal, akinek házasságot
ígért. A hiszékeny kisasszony 2080 koronát
vitt el apjától, azt átadta a műlova-
glónak és Bécsbe szökött. Most kellett
volna a szerelmeseknek világukat élniök,
a mikor mindkettőjüket a rendőrség letartóz-
tatta. A lopott pénz hiánytalanul meg-
került.

A tigris és az állatszeliidő.
Berlinből táviratozzák, hogy Hen-
ricksen állatszeliidőt, ki a Schuh-
mann-féle cirkuszban tigriseket mu-
tat be, tegnap este egy tigris meg-
támadta és súlyosan megsebesítette.
Henricksen épp a legveszedelme-
sebb mutatóványát produkálta, azt,
amikor egy nagy tigris az ő feje
fölött ugrik el, miközben észrevette,
hogy a tigris nem engedelmese-
dik akarátának. A tigris ugrott
ugyan, de az ugrás közben tal-
pával az állatszeliidő felé vágott.
Henricksen meg akarta fékezni a
tigrist és újból ugrásra kényszerítette.
Ezuttal azonban a tigris
nem Henricksen felett ugrott el,
hanem egyenesen neki ugrott.
Henricksen a földre esett, de sze-
remsére nem vesztette el lélek-
jelenlétét, hanem revolvert rántott
és néhány vaklövést tett. A tigris
ezáltal megrémülve, visszaugrott,
Henricksen pedig azonnal talpra
állt, visszaütötte a tigrist és bár
több sebből vérzett, újból a kö-
zönség elé állhatott, mely nagy
tapssal fogadta.

Nemzetközi orvosi kongresszus. A
király a Budapesten 1909. augusztus hó
29-től szeptember 4-ig tartandó XVI. Nem-
zetközi Orvosi Kongresszu védőségét az
1906 november 26-án tartott kihallgatás al-
kalmával elfogadta. A küldöttség tagjai vol-
tak: Müller Kálmán egyetemi tanár, a fő-
rendház tagja, mint a kongresszus elnöke,
Tóth Lajos tanár, miniszteri tanácsos, Grósz
Emil egyetemi tanár, mint a kongresszus
főtárgyalója, és mások. A kongresszus
előmunkálatai már

megindultak. A szervező, végrehajtó, pénz-
ügyi s fogadó bizottságok, valamint a szak-
osztályok megalakultak. Előreláthatóan a kon-
gresszus látogatott lesz, az előző kongressz-
usokon a résztvevők száma 3000—8000 közt
ingadozott, eddig legtöbben Rómában és
Moszkvában voltak. Tekintettel Budapest
földrajzi helyzetére, legalább 4000—5000 részt-
vevőre lehet számítani. A vezetőség termé-
szetesen a legnagyobb súlyt a kongresszus
tudományos munkásságára fekteti s a referá-
tumok előadóival az orvosi tudomány legelő-
kelőbb képviselőit igyekezik megnyerni. A
kongresszusoknak a népek egészségének s
egy jólétének emelésében igen nagy részük
van, természetesen elsősorban az az ország
értékesítheti a tudományos munka eredmé-
nyét, amelyben az összejövetelek tartatnak.
De az sem kicsinyelhető előny, hogy a tu-
dományt művelők ezrei személyesen győ-
ződhetnek meg közintézményeinkről.

Magda.

(Folytatás.)

Ágnes asszony természetesen készség-
gel engedelmeskedett bájos kis urnőjének.
Megnyitotta az ajtót.

Az ebédlőben csupán egy gyertya ter-
jesztett halvány világosságot. Fényénél is
egészen jól láthaták az ajtóban feltűnő
asszonyt. Magas, barna nő volt. Elegáns
ruhája csak úgy suhogott rajta, mikor át-
lépte a küszöböt.

Mosolyogva közeledett:

— Bocsánatot kérek, hogy ily későn,
ilyen kelleme len formában alkalmatlankod-
dom. A kastély urnőjét, Rágoldi Magda kis-
asszonyt keresem.

Magda közelebb lépett hozzá és szelid,
kedves hangján szólott:

— En vagyok!

Ágnes asszonyt az idegen észre sem
vette. Rá sem nézett. Annál inkább észre-
vette Ágnes, a ki alig tudott hová lenni a
csodálkozástól.

— Ezt az asszonyt ismerem, — gon-
dolta el magában. — Ez volt az, a ki jó
nagyságos urunk betegágyánál megjelent.
Vajjon mit akarhat?

Az idegen nő kedveskedve mutatkozott
be Magdának.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.)*

Utolsó szavam Bóna urhoz!

Midőn tiszta szívből örvendek, hogy
egy ember, a ki az ő drága idejét és fáradsá-
gát nem kimélve, a kalapács és kő mellől
annyira felemelkedik, hogy a város közön-
séje (és saját!) érdekének előmozdítására
minden követ képes megmozgatni: roppant
sajnálom, hogy ez a nehéz, de kiváló sze-
rep önnek jutott. Vegye tudomásul üzlet-
vezető ur, hogy attól a véleményemtől, a mit
a közönség és a szakemberek munkámra ki-
mondanak, egy cseppet sem félek és be is
ismerem most már, hogy az én tudományom
és közügyességem az önéhez semmi. Mert
ön, a 60 éves olasz mester, volt már Bécs-
ben, az országház építésénél, sőt az ottani
művészek között a 3-ik helyen állott. Sze-
gény Európa!... kevés van neked ilyen
csillagod! És most azt kérdelem öntől, mester
ur, nem resteli-e magát, hogy mint — már
20 éve magyar lakos — a saját személyé-
nek megmentésére Béccsel dicsekedik? Én
sem születtem Magyarországon, de Bécs ke-
nyerét — Bécsért se enném meg. A mi az
ön fogadásait illeti, csak fogadjon a saját
balkezeivel, mert ha ön a fára mászik, én
nem esem le helyette.

Most pedig vegye tudomásul, hogy az
ön határozott — ismételt — jóakaró és
a jó érdeket célzó kijelentéseit el sem ol-
vasom.

Titoneli Miklós,
kőfaragó-mester.

* Ez az utolsó közlése az én vállam felettsé-
gét a Szork.

Állandó fényes diszmű és ajándék tárlat.

Fényesen s a mai kor
kivánalmainak minden te-
kintetben megfelelő üzle-
tem berendezésére hívom
fel a m. tisztelt közönség
szives figyelmét.

Óriási méretű helyisé-
gemben a legfinomabb
izlést is kielégítő minden-
nemű áruk, a legválaszté-
kosabb és a legszebb kivi-
telben szerezhetők be,

bámulatos olcsó árban.

Állandó nagy raktár:

Majolika, fayenc, és
chinaezüst disztárgyak-
ból, faldiszek, virágyázák, remek kivi-
telű író- s dohányzókészletek.

A legfinomabb porcel-
lánból: kávé, teás, uzsonnás és
asztali étkészletek.

Mindennemű

asztali üveg készletek

legegyszerűbbtől legfinomabbig.

Evőeszközök

chinaezüst, alpacca és nickelből.

Asztali és függőlámpák

óriási választékban.

Menyasszonyi kelengyék

Midőn a n. közönség
szives figyelmét felhívom
emeleti tükör salonjaim
megtekintésére — vásár-
lási kényszer nélkül — s
további jóakaratu támoga-
tást kérve

teljes tisztelettel

Lám Sándor,

üveg- és porcellán üzlete
Debrecen, Piac és Hatvan-u. sarok.

Szabó Lajos Fial cég

— Debrecen. —

Ajánlja dusan felszerelt raktárát hol

Szőnyegek, csipke és szövet függönyök, applikált stórok. Ágy és asztalterítők, flanel takarók. Besztercebányai pokrócok. Paplanok, matrácok. Kész női- és férfi fehérneműek. Menyasszonyi kelengyék.

Jutányos szabott árakon beszerezhetők. Kirakatunk állandóan a legújabb divatot tünteti fel.

Gyárosok kereskedők — iparosok részére — szükséges klisék előállítását elvállalja —
Hajnal Gyula
Debrecen, Piac utca 9. sz.
A klisék nyomó képességéért jótállás vállalatik. — Telefon 412.

Őszi és Téli újdonságok!

Kosztüm és Ruha szövetek
Velezek, Barhetek.
Selyem és Szövet

BLOUZOK

nagy választékban

KONTSEK KORNÉL

női és úri divatruházában

Debrecen, Kossuth-utca 1. szám.

Minták kívánata közérdeggel küldetnek.

Kereskedelmi végzett fiatal embert kezdő fizetéssel

gyakornokul

fölvész

Debreceni Első Takarékpénztár.

SARG-féle darabos és folyékony**Glicerín Szappantól**

lesz a bőr fehér és üdö. A Sarg-féle Glicerín Szappan mindenütt kapható. Ugy felnőtteknek mint gyermekeknek a legjobban ajánlható.

Elismerő nyilatkozatok:

2331

Dr. Hebra, Schanta, Frühwald, Carl und Gustav Brous, Schandbauer tanácsoktól.

SZÖNYEGHÁZ!

Szőnyegek

Posztó függönyök

Plüs- és Selyem függönyök

Csipke függönyök

Ágy- és Asztalterítők

Flanelltakarók

Butorszövetek

óriási választékban kaphatók

Bosznay J. és Társa

szőnyegáruházában

Debrecen, Kossuth-utca 5.

Az

Alföldi Takarékpénztár

DEBRECEN,

Piac-utca. Saját ház.

Elfogad betéteket

Takarékpénztári könyveoskére és Chequesám lára

Kölcsönöket nyújt

váltókra, kötelevényekre és folyószámlákra a legelőnyösebb kamattal mellett.

Törlesztéses-kölcsönök

földbirtokokra s más ingatlanokra

Tőzsdéi megbízások

értékpapírok vételére és eladására.

Óvadék kölcsönök

vállalkozóknak, berlékek és hivatalnokoknak.

Kölcsönök

tőzsdén jegyzett értékpapírokra, záloglevélre valamint vidéki pénzüzetek részvényeikre.

Értékpapírok

éropénzek és külföldi bankjegyek beváltása és eladása.

Hitelrésztes

osoportheli váltók leszámítása

8828

Kölcsönöket ad

nyugdíjkoros köztisztviselőknél 10, 15 és 20 év törlesztésre.

Beraktároz

árakat és terményeket saját raktárakba és azokra előleget is nyújt.

A Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték főelárusító helye.

Nincs többé

sertésvész.

SERTÉSPOR (törvényesen védve és miniszterileg segélyezve) óvszer, korszerű kalcinált genialis találmány a gazdaközönség. Aki ezt használja és az utasítást pontosan betartja, sertése a legveszesebb időben sem halhat el, mert hogy ez nem üres reklám, ezennel kötelezem magam igazolásra minden elhullott sertés árát károsultak készpénzben visszafizetni, ha az utasítás betartása mellett ezen porral lett a sertés kezelve. 1 doboz 2 kor.

MATILD krém, Matild arkenőcs, Matild szapan, arepor, szépitőszerek. Kapható minden gyógyszerárban. — Főraktár Török J. Budapest.

KUN ISTVÁN, gyógyszerész

vegyi és cosmetikai készítmények műlaboratoriuma. „Laboratorie cosmeticue Matild” (Alapított a hasonló nevű párizsi laboratorium mintájára 1895-ben Budapesten.)

Hajduszentmón, Debrecen mellett, Kossuth-utca

Direkt hozzá intézett 6 koronás postai rendelések bérmentve.

Szövetkezetünk

második évtársulatába tagok már most fölvetetnek.

Uj kölcsönök után

a törzsbetétek csak 1907. január 1-től fizetendők.

Egy törzsbetét 50 fillér.

Egy törzsbetét 100 korona hitelre jogosít.

Négyéves évtársulat.

Jelentkezhetni lehet az intézet hivatalos helyiségében Piac-u. 65. (Cegély-ház).

Központi Bank m. sz. igazgatósága.

Donogán és Somossy

Debrecen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye divat és szőnyegáruház.

Nagy választék

Mosó velezek, - flanelek, - posztók, - selyem kelmékben.

Jäger alsó ruházat.

Flanel takarók, lópokrócok.

Linoleum gyári árban.

Személy hitel! Kezes és kezes nélküli katonatisztek, papok, aliami-, megyei- és magántisztviselők, tanítók, kereskedők, ügydíj jogosult hölgyek, és magánosoknak 1/4—20 évig terjedő időre tőkeamat törlesztéssel. Különlegesség: A párisi-bécsi enqueté értelmében tőkésítjük a jövedelmet.

4% 4% 4% 4%

Jelzálog hitel. 300 koronától feljebb I., II. és III. helyre földek, városi- és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdő épületek, malmok, ásványvíz és egyéb források és kőbányák, a becsérték 3/4 részéig.

Építési hitel építésfélben lévő ingatlanokra 2 és 3 részletben, oly arányban, amely arányban az építkezés előre haladt!

Bank és magánadósok konvertálása!

Előnyösen! Szolid alapon és gyorsan elsőrangú intézetek által. Elsőrangú ajánlatok! Kérjen prospektust! Válaszbélyeg melléklendő!

Meller L. Egyed.

Budapest, V. Koháry-utca. 19.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 krajcár, 6 fillér.

Levélnél tudakozásokra pentesen válaszolunk, ha a szükséges postaköltség bevételem.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Levelezés.

EGY jó kedélyű egyszerű, de csinos szőke leány áhajt megőmerkedni szintén jó kedélyű független középkorú úrral, vagy gazdag földbirtokossal ki engem néha kisegítene, levelet „Delejes álom” jellegére kérek a kiadóba.

MELY urnó támogatna szerényen intelligens, szőke fiatal embert, levelet „Diskrét barát” jelleg alatt a kiadóba kérek.

Ajánlat.

IRODAI gyakornok felvétetik Ullmann Salamon fűszernagykereskedésében Piac utca 81. 9930

JÓ családból való fiú Grünberger és Glück fűszer nagykereskedésébe tanulónak felvétetik. 9929

BURGONDIA utca 11. sz. ház s egész udvar május 1-től kiadó. 9927

SHAVING Stick legjobb legkényelmesebb angol borotváló szappan, főraktár Stern József és Testvére kefégyár Rt. városi raktára Piac-utca 22. 9866-8

ANYAHELYETTESNEK esetleg magános ur, vagy urnóhoz házvezetőnek ajánlkozik idősebb művelt keresztény hölgy. Cim a kiadóba.

EGY fekete kutya füle és farka vágott elvesztett, a becsületos megtaláló Piac utca 73. sz. házba jutalomba részesül. 9939

KIMÉRŐ felvétetik a Szilágyságba Csapó-u. 7.

EGY jó családból való fiú tanulónak felvétetik. Krausz Gyula kézimunka üzletébe Kossuth-utca. 998

EGY varróleány felvétetik Józ. királyi herceg-utca 33. 9946

1 KG. nagyszemű Maróni 16 és 20 kr. 1 kilogramm hegyma 6 kr. Glück Izidor fűszer és seprű kiviteli üzletében Péterfia utca 76. sz. Ugyanott káposztás és boros hordók kaphatók. 9919

A „TÜZOLTO”-hoz címzett kisvendéglőben, Csapó-utca 37. szám, igen jó házi koszt kapható, ott helyben, mint házhoz hordva. Havi abonensek ebéd vacsorára. Bessenyei István, volt Boeskey kerti vendéglős. 9936

ÜGYES mosó és vasalóné házakhoz ajánlkozik. Varga utca 12. sz. 9936

MEGLEPŐEN szép Blouz ujdonságok érkeznek naponta Márton Gyula divat üzletében, Piac-utca 9. szám. Nagy választék Mosó flanel és Barchetekben. 9729

HARISNYAKÖTŐ IPAR VALLALAT. Harisnyák kötése és fejelése felvállaltatik Benyáts Emilnél Debrecen, Tisza palota. 9118

HAJ! HAJ! Hajfonatok, parókák, hajbetétek, copfok, frizettek jutányosan, mindennemű hajmunkákat készít Bocán Ferenc fodrász, Hatvan utca 2. Kihullott haját veszek. 9409

Kereslet.

EGY ügyes leány kiszolgálásra kerestetik. Krausz Gyula kézimunka üzlet kereskedésébe Kossuth utca. 8928

EGY jó családból való fiú tanulónak felvétetik Baross utca 11. 9880

EGY jó házból való fiú tanulónak felvétetik Pongrác Géza papírkereskedésében. 9491

VAROLEÁNY kárpitos műhelybe azonnal felvétetik. Butorület Piac utca 71. 9937

EGY magános nő kávéméréshez társnőt keres. Irjon tarsnó címen a kiadóba. 9918

ÜGYES bejáró takarítónőt keresek. Cim a kiadóban. 9932

BUTOROZOTT szoba kerestetik esetleg ellátással együtt. Cim a kiadóba. 9945

Eladás.

ELADÓ HÁZ: Csapó-u. 84., hozzá tartozó földjével vagy a nélkül. 9881

SZŐLŐ telepítésre igen alkalmas szőlőföldből, még néhány 800 öles parcella 200-250 frtért eladó. Közel a városhoz, hőves ut mellett. Ertekezhetni Rákócy utca 9. szám alatt hátulsó lakosztály. 9840

ELADÓ a város közelében igen szép helyt! több hold föld, szállótelepítésre igen alkalmas vámospécsi köves ut mentén négyzetötenként 30-40 kr. vagy holdanként jutányosan. Ertekezhetni Pacsirta utca 42. 9868

KÉT csinos asztali lámpa eladó. Cim a kiadóhivatalba. 9817

A NAGY-OSERÉN 21 köblös föld épületekkel eladó. Ertekezhetni Vass Istvánnál Hatvan-utca 4. szám. 9938

EGY remekül kijátszott hegedű azonnal eladó. Cim a kiadóba. 9877

Kölcsönöket,

bármily összegben

birtokra,

házakra,

ugyszintén tisztviselő kölcsönöket

a

legjobb feltételek mellett folyosított

az

Első Debreceni Parcellázó vállalat,

Debrecen Piac-utca 83.

Birtokot vételre keresünk.

Üzlethelyiségnek

kiválóan alkalmas

utcára nyíló

nagy helyiség

Piac-utca 83. szám alatt

kiadó.

Ertekezhetni ott a tulajdonosnál.

Birtok eladás.

Házi kezelésben levő, gazdasági épületekkel ellátott 808 hold és 876 négyszögölnyi területű

tagbirtok,

instrukcióval vagy e nélkül kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Dr. Moskovics Jenő,

ügyvéd irodája

Debrecenben, Arany János-utca 2. szám.

A „Debreceni Leszámoló Bank” m. sz.

1907. évi január hó 1-én kezd meg működését.

Célja: egyrészt a befizetett apró tőkék gyümölcsöző elhelyezése; másrészt tagjai részére könnyen visszafizethető olcsó kölcsönök nyújtása.

Tagja lehet mindenki, aki legalább heti 40 fill. befizetésére kötelezi magát.

Minden tag annyszor 100 korona kölcsönt vehet igénybe, a hány 40 filléres heti betétet jegyez.

Minden 100 korona kölcsön heti 40 fillérjével visszafizethető, melyben már a kamat is bennfoglaltatik, tehát külön kamatot fizetni nem kell.

Vidéki tagok részére szövözetünk a heti befizetések BÉRMENTES befizetésére postal befizetési lapokat ad.

A Debreceni Leszámoló Bank hiv. helyisége 1906. dec. havától kezdve

Debrecen, Piac-utca 19. számú házban a főpostával szembe lesz.

Tagul lehet jelentkezni alulírott igazgatóság bármely tagjánál, valamint a következő üzletekben:

Mayer Jenő fűszerkereskedésében Piac-utca és Széchényi-utca sarkán.
Váray József fűszerkereskedésében, Piac-utca és Simonffy-utca sarkán.
Fisch Testvérek játék kereskedésében, Piac-utca 40.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. Spitz Lipót,
üggy. jogtanácsos.

Szele György,
ev. ref. lelk. elnök

Fürst Ödön,
nagyker. aleln.

Bárány Mór, gőzmalomtulajdonos,
Dr. Csikos Sándor, orvos,
Falk Armin kefégyáros,
Fisch Samu, kereskedő.
Gebauer Károly, gyáros
Dr. Kenyeres Elek, orvos,
Kenyeres Károly földbirtokos,

Mayer Jenő kereskedő,
Roncsik Lajos, vár. főszámvevő,
Szluka István szikvizgyáros,
Szűke Sándor földbirtokos,
Dr. Tóby Elek városi jegyző,
Tóth István építész,
Váray József kereskedő.

Magyarossy Ferenc dohánybev. felügy.